

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

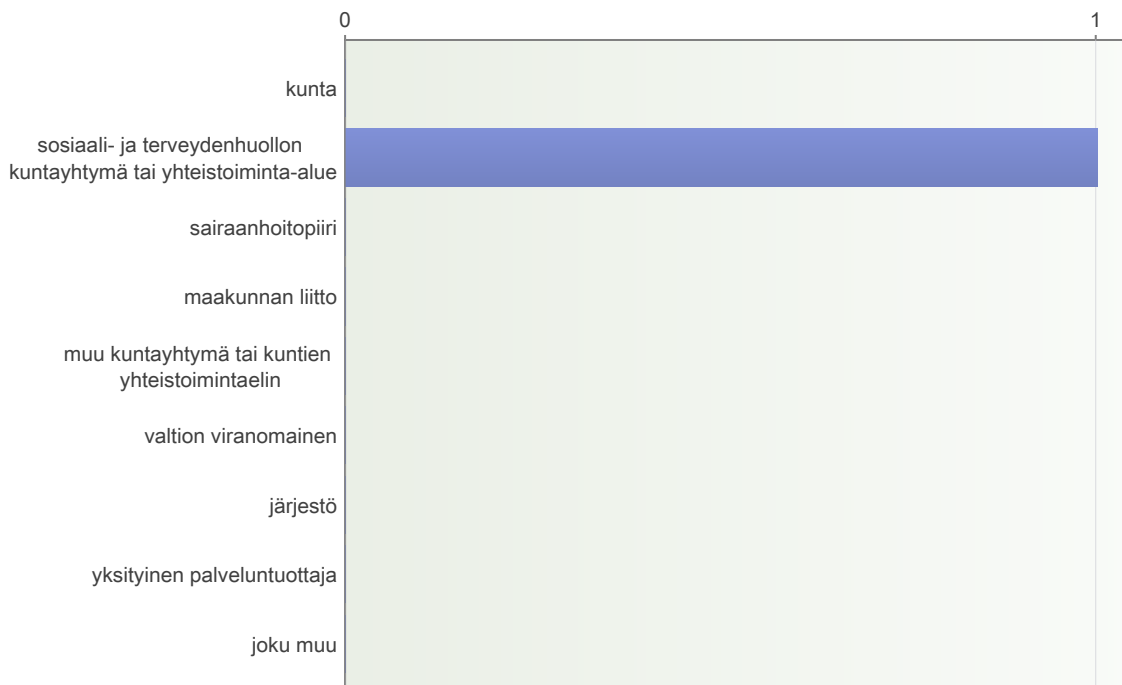
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Kuntayhtymäjohtaja Panu Peitsaro	panu.peitsaro@sosteri.fi	21.11.2017	Kuntayhtymähallitus

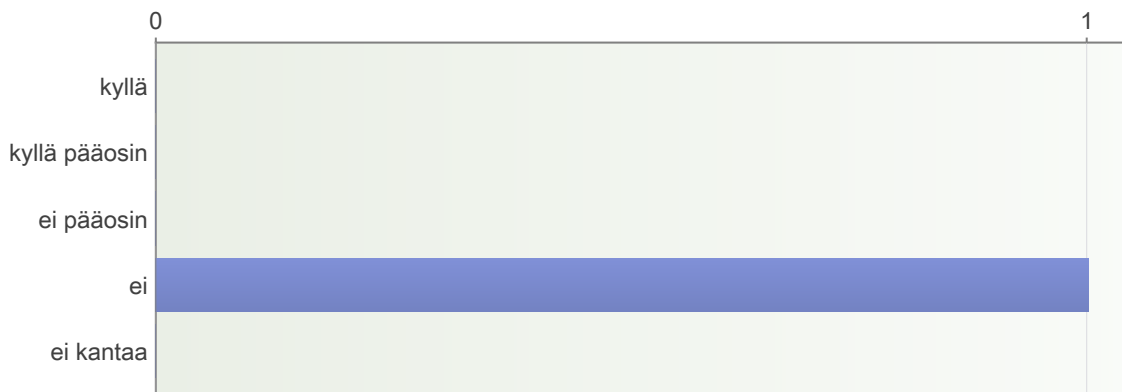
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

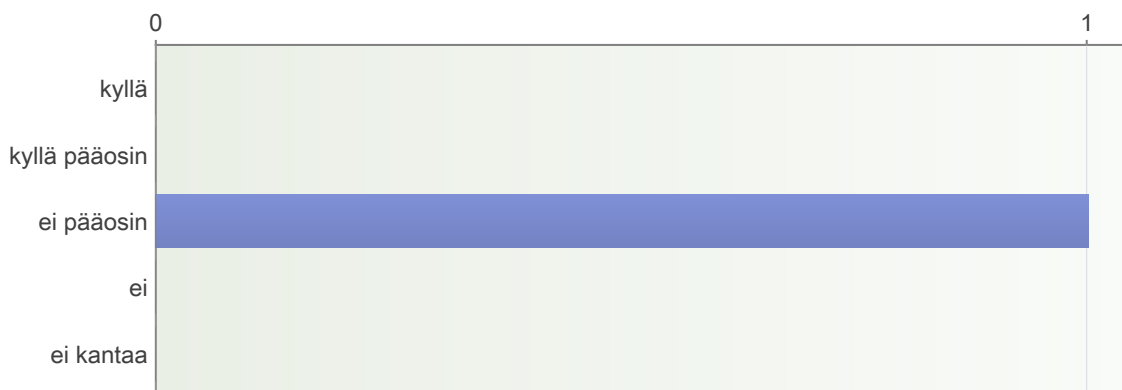
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Etelä-Savon väestömäärä ja -rakenne sekä pitkät etäisyydet huomioiden eivät asiakkaiden palveluvaihtoehdot eivät merkittävässä määrin lisäänty valinnanvapauslailla. Palvelujen yhdenvertaisuuden saavuttaminen koko maassa on erittäin haasteellista, suorastaan epätodennäköistä. Kun asiakkailla on mahdollisuus valita palveluntuottaja ja tämän palveluyksikkö minkä tahansa maakunnan alueelta, voi tämä johtaa maantieteellisestikin epätasaiseen palvelutarjontaan.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

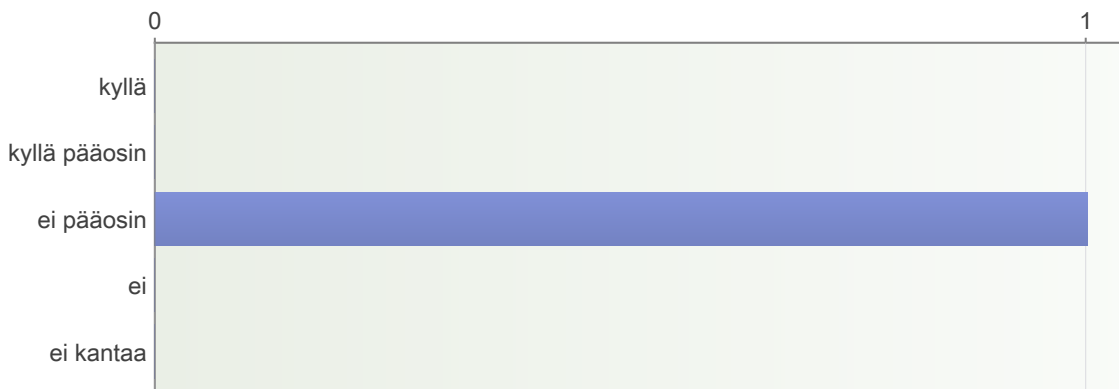
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalle tulisi lakiluonnoksen mukaan toki enemmän mahdollisuuksia valita palveluntuottaja, ammattihenkilö sekä asiakasseteli. Asiakkaat tulevat tarvitsemaan runsaasti ohjausta ja neuvontaa, ennen kuin varsin monimutkainen järjestelmä toimii sujuvasti. Valinnanvapauden toteuttaminen vaatii myös paljon hallintotyötä sekä toimivat tietojärjestelmät, joiden toteutuminen ei lausunnossa säädetyllä aikataululla liene realistista. Lakiluonnos sinällään ei edistä vaikutusmahdollisuuksia palveluihin.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

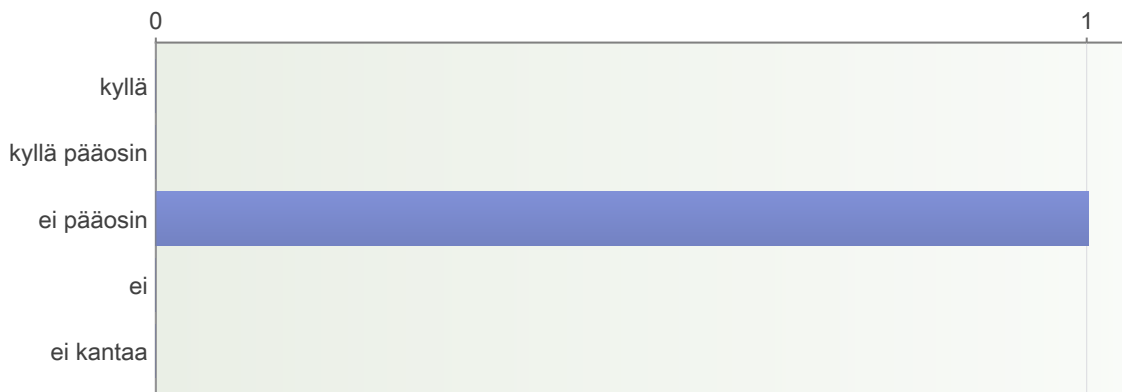
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen oikea-aikaiset, asiakkaan tilanteeseen sopivat ja tarpeenmukaiset palvelut on mahdollista toteuttaa asiakkaalle sopiviksi myös ilman valinnanvapauslakia esitetyssä muodossa. Lakiluonnosta luettaessa syntyy vaikutelma, jonka mukaan asiakasnäkökulman vahvistuessa taloudellisten säästöjen tavoite ei toteudu.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

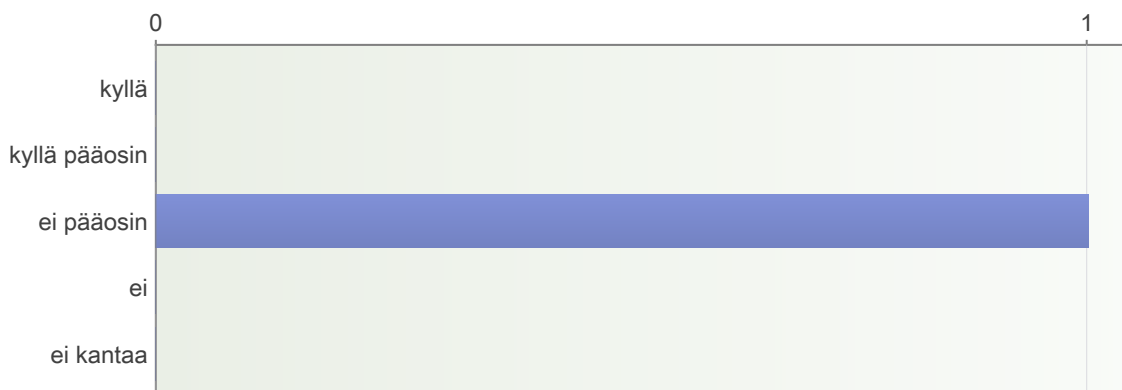
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos on palvelujen yhteensovittamisen näkökulmasta haasteellinen ja osin sekava. Laaja-alaista palvelutarvetta tulee olemaan jatkossakin ja vaikka asiakkaan mahdollisuus tehdä aiempaa enemmän valintoja onkin hyvä asia, voi koordinointi olla uusien säännösten voimassa ollessa hyvin hankalaa.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

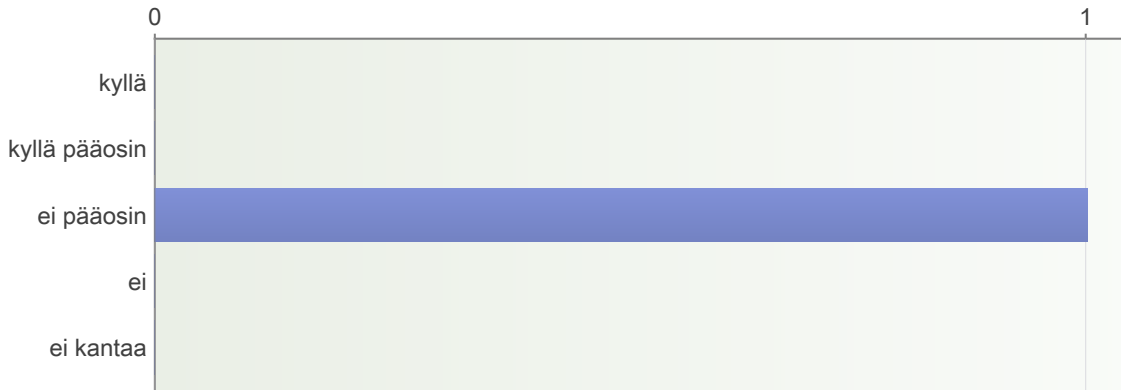
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatio ei toteudu sote-uuudistuksen aiemmin suunnitellun mukaisesti. On jopa riskinä, että palvelujen tähän mennessä toteutettu integraatio hajoaa. Suomessa on jo useita sosiaali- ja terveyspalvelut kokonaisuutena tuottavia organisaatioita, jotka hoitavat tehtävää menestyksekkäästi.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

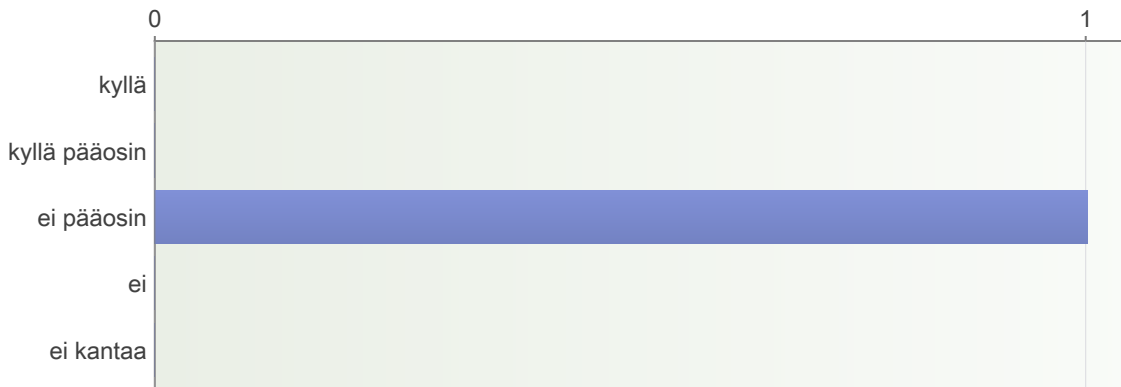
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestämisvastuun toteuttaminen on varsin haasteellinen tehtävä maakunnalle säädöksillä, joilla maakunnalle annettaisiin vastuu monesta lakiin sisältyvästä asiasta tiedottamisesta, neuvonnasta ja ohjauksesta alkaen varsin monitahoisessa ja monitoimijaisessa järjestelmässä.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

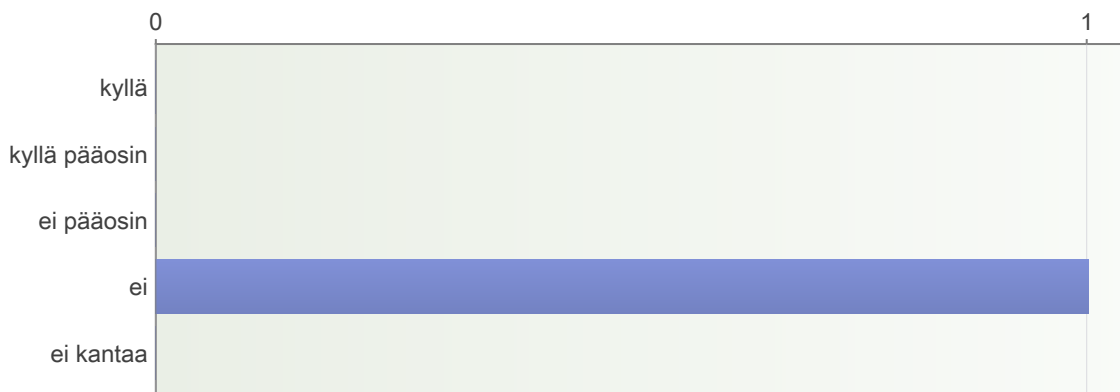
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On toivottavaa, että innovaatiot ja uudet toimintatavat otetaan käyttöön eikä niiden käyttöönottaminen edellytä valinnanvapauslainsäädäntöluonnoksen kaltaista lakia.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

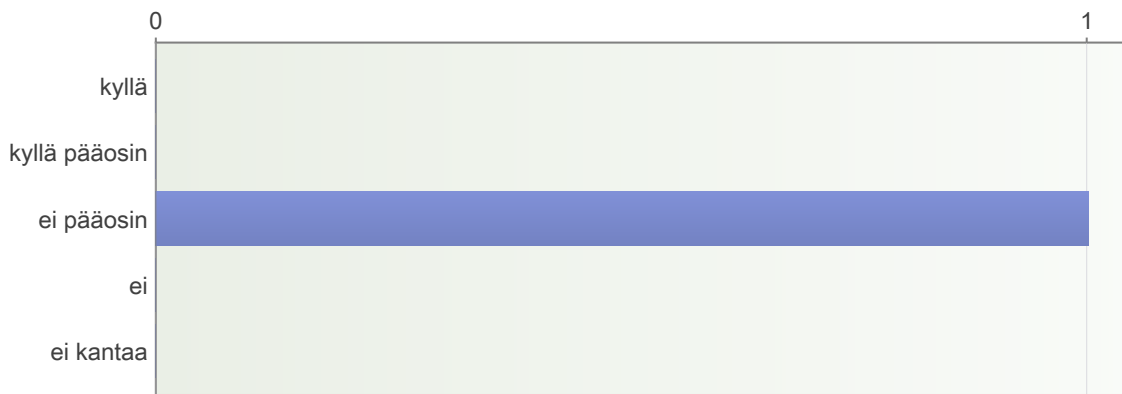
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tässä vaiheessa vaikuttaa erittäin epätodennäköiseltä että säästöjä syntyis edes kohtuullisella aikataululla. Tietojärjestelmäkustannuksien kokonaismäärää ei vielä tiedetä. Lisäksi asiakassetelijärjestelmä tulee luoda kustannustehokkaaksi, koska nykyisen järjestelmän heikkoutena on osin ollut kustannusten kasvu, jonka seurauksena käyttönotetuista järjestelmistä on jopa luovuttu. Mikäli - ja kun säästötavoitteesta pidetään kiinni edelleen, tulee se johtamaan palvelurakenteen voimakkaaseen supistamiseen valtion ohjauksella uudessa maakuntavetoisessa järjestelmässä.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen yhdenvertainen saatavuus tuskin toteutuu kaikissa olosuhteissa.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

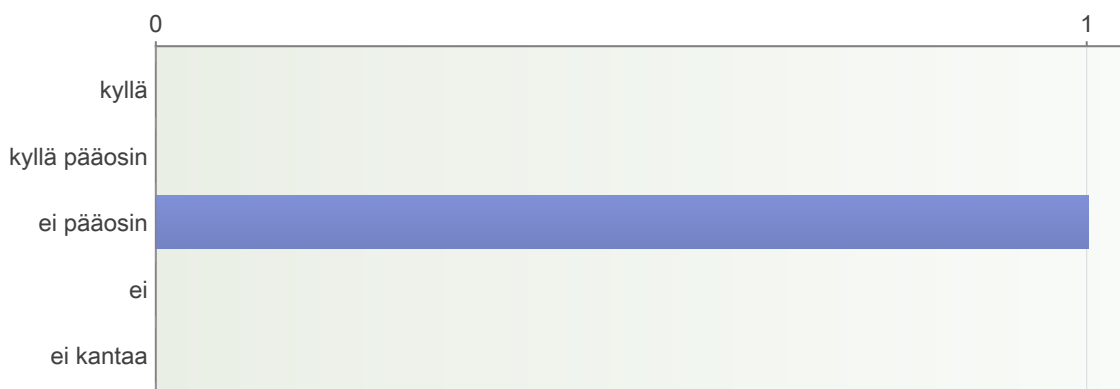

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

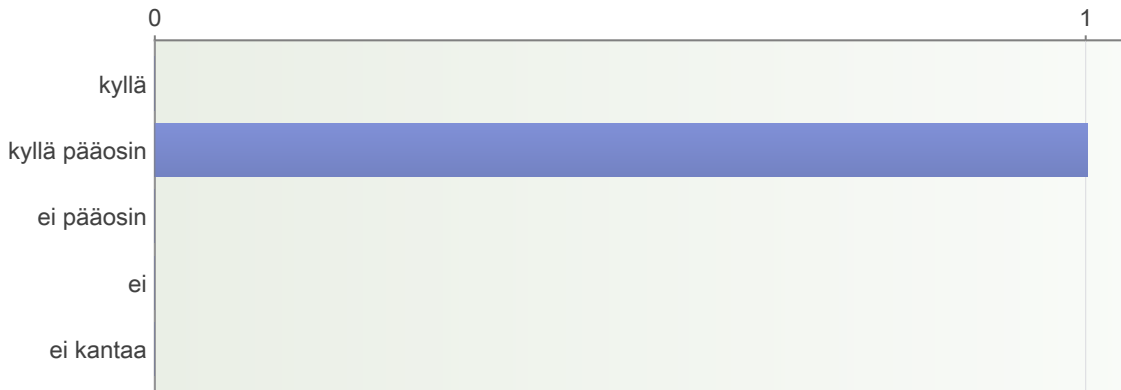

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

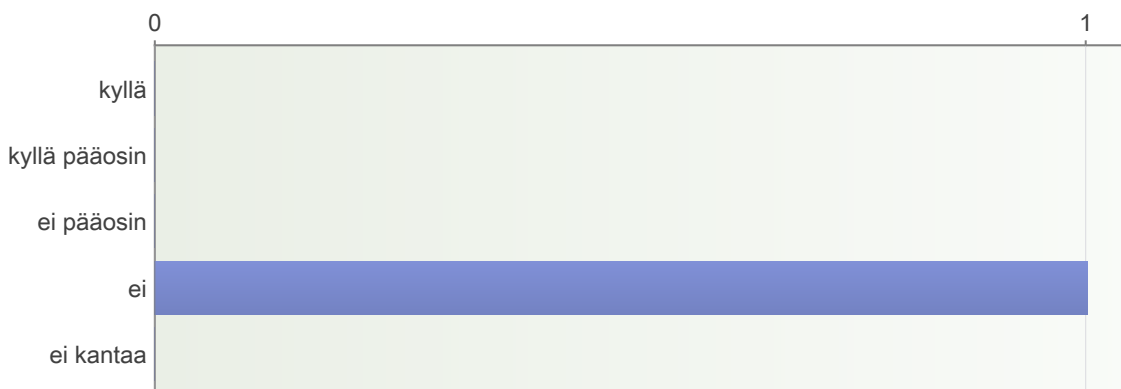

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

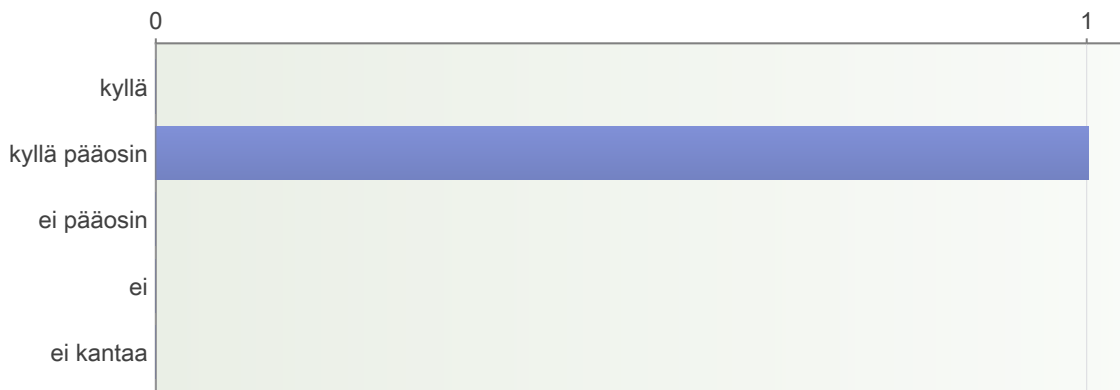
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edelleen on epäselvää, miten sosiaalihuollon tehtävät hoidetaan kokonaisvaltaisesti ja asiakaslähtöisesti.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

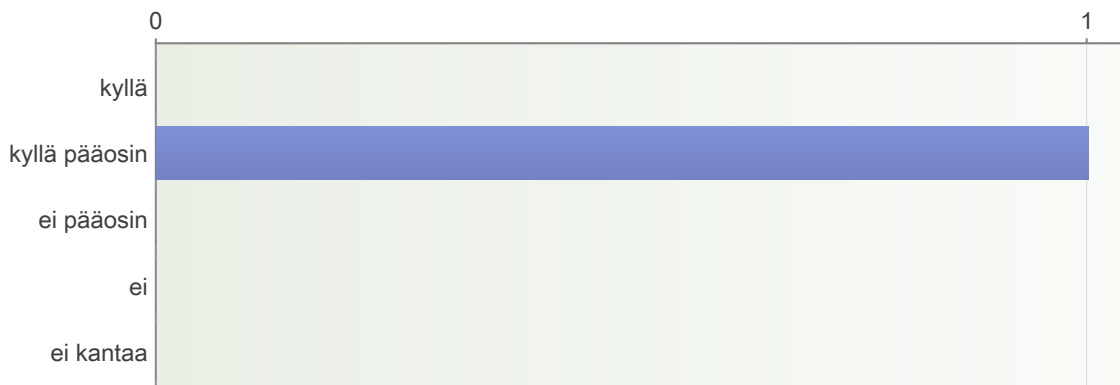

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

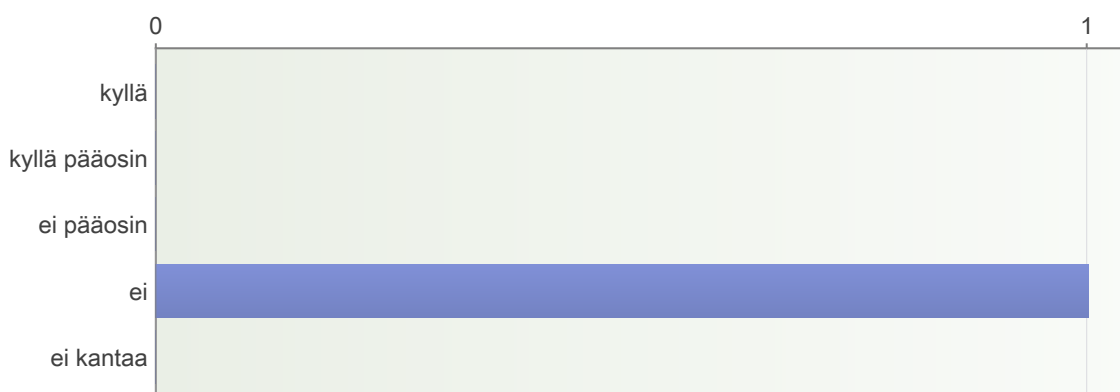
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tällä esityksellä asiakasetelin käyttöönotto on hallitsematon prosessi niin asiakkaalle, palveluntuottajalle kuin maakunnallekin. Merkittävin riski on terveydenhuollon päivystystoiminnan rapautuminen koko valtakunnassa. Esimerkiksi Itä-Savon sairaanhoitopiiri Sosterissa asiakasetelin piiriin tulevan (lakiluonnoksessa esitetyllä tavalla arvioituna) erikoissairaanhoidon kustannukset ovat noin 23 miljoonaa euroa, joka on 50% koko erikoissairaanhoidon toiminnoista. Riski liikelaitoksen palvelujen rapautumisesta tätä kautta on merkittävä.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

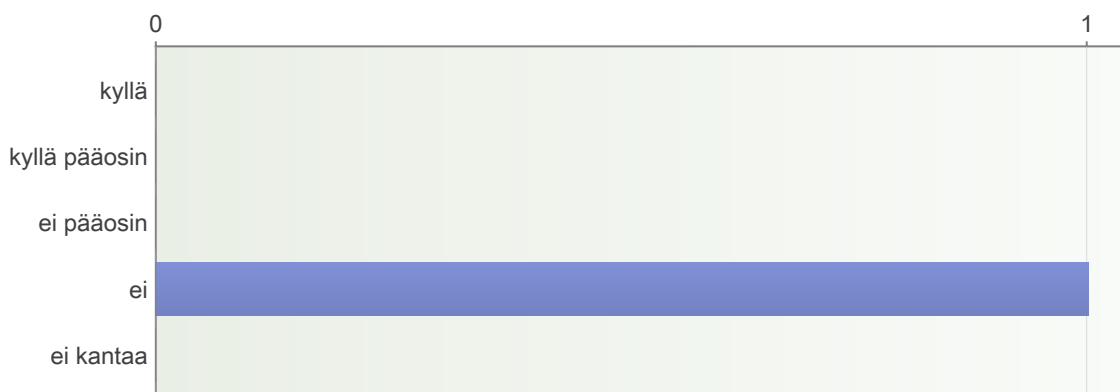
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan taloudellisten edellytysten varmistaminen ja asiakkaan valinnanvapauden mahdollistaminen esimerkiksi asiakassetelin avulla ovat tavoitteina varsin ristiriitaiset. Kumpi priorisoidaan tilanteessa, jossa maakunnan taloudelliset edellytykset heikentyvät?

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

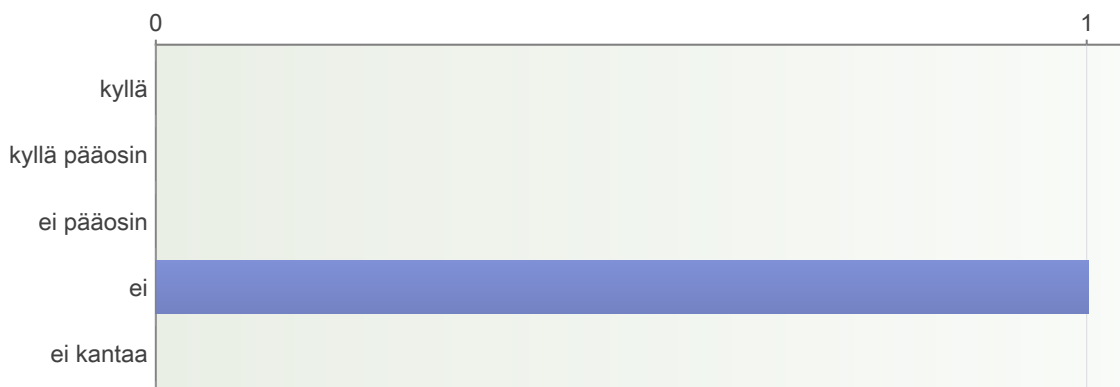
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erikoissairaanhoidon palvelujärjestelmä on vaarassa rapautua valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

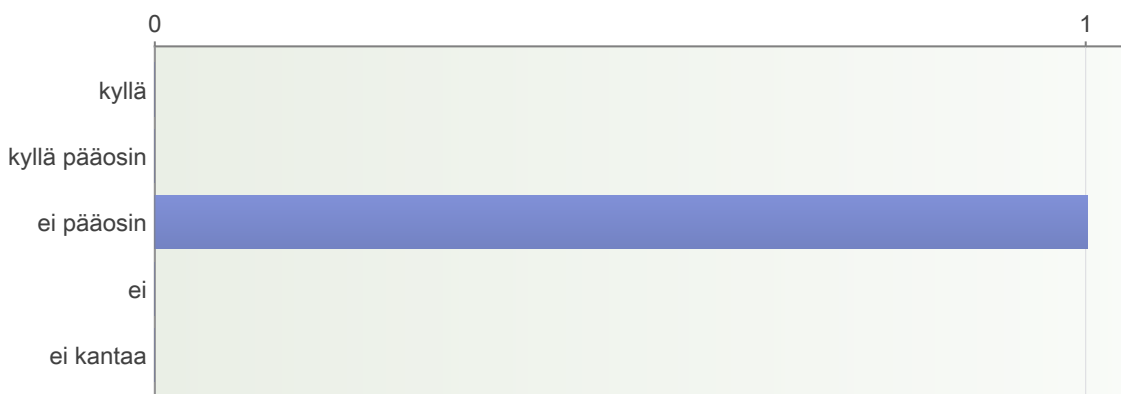
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli palvelua voidaan rajoittaa maakunnan taloudellisten edellytysten vuoksi, ei asiakkaan asema ja oikeus tällöin toteudu.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

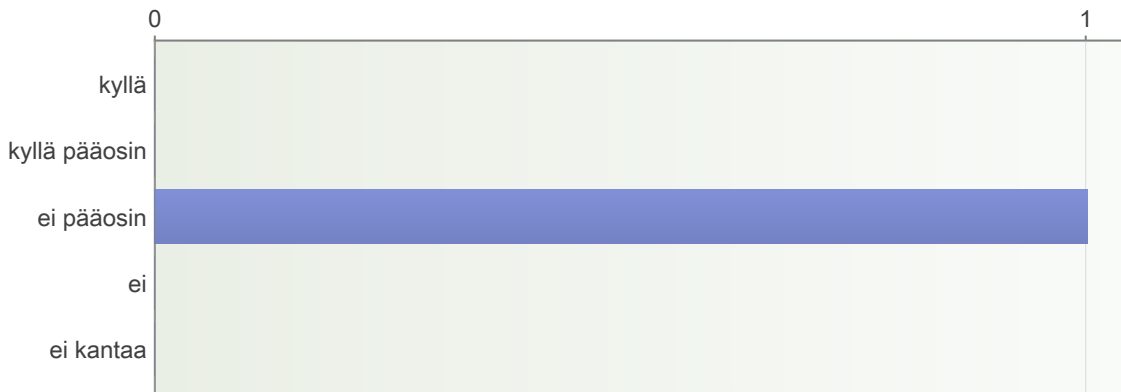
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmä on sekava, vaikkakin ohjaus- ja vaikutusjärjestelmää on suunniteltu luonnoksessa.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

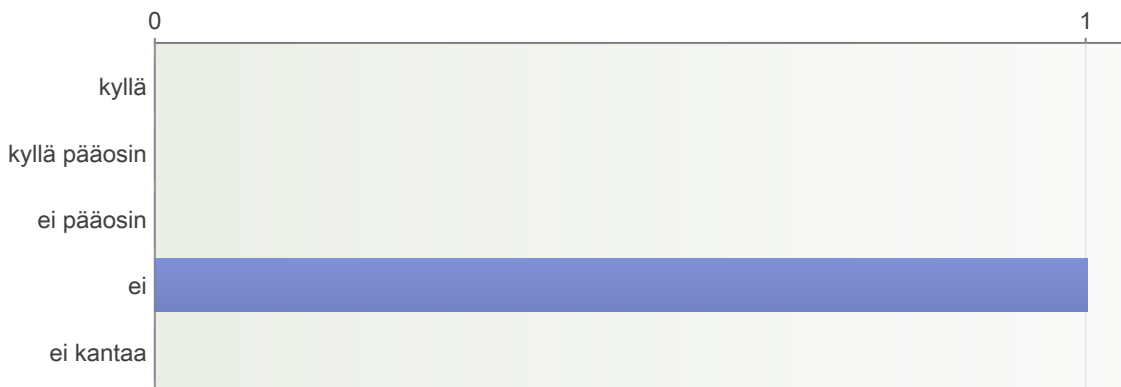
46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetointi ei välttämättä tuo mukanaan mahdollisuutta vaikuttaa palvelujen toteutukseen, jos palvelujen tarjontaa ei ole. Lisäksi järjestelmä ei tuo mukanaan lisää määrärahaa.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

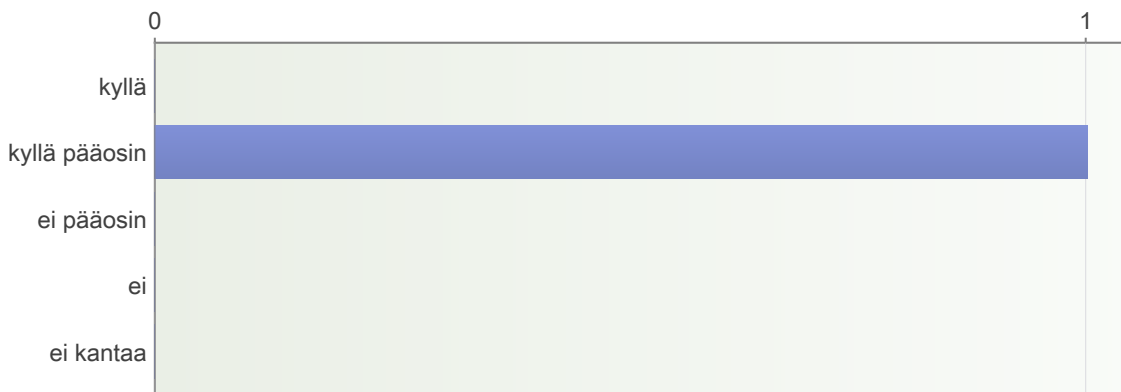
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassuunnitelmasäädös on sekava ja monimutkainen. Ei ole selkeää, kuka huolehtii kokonaisuudesta ja onko asiakassuunnitelma kaikenkattavana edes tarpeellinen? Asiakassuunnitelma on sisällynyt jo voimassa oleviin lakeihin ja se sinällään ei takaa asiakkaan oikeuksia ja palvelujen toteuttamista vielä millään tavalla.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

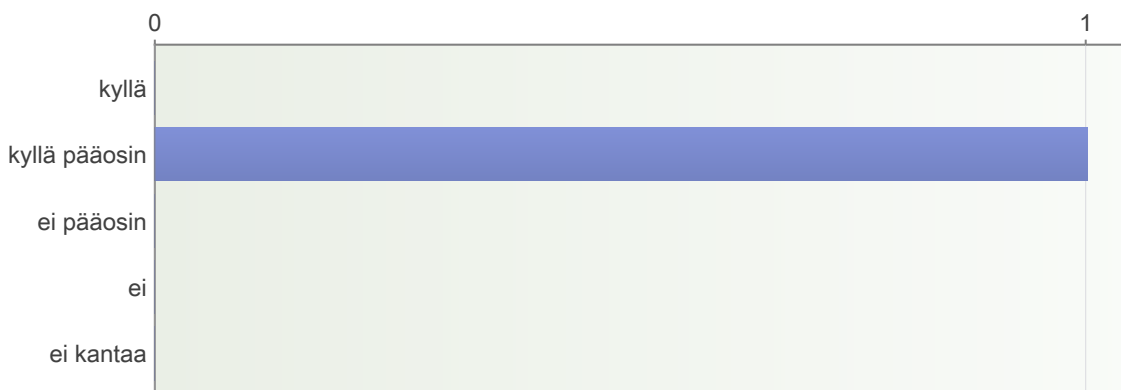

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

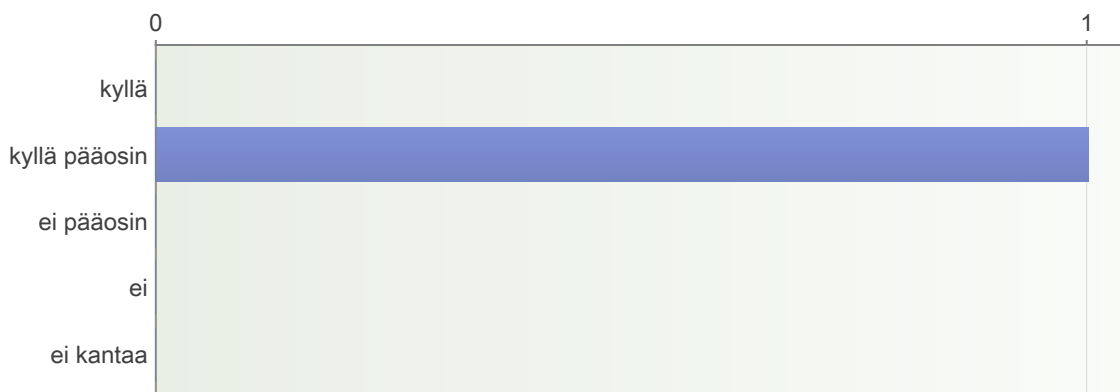

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

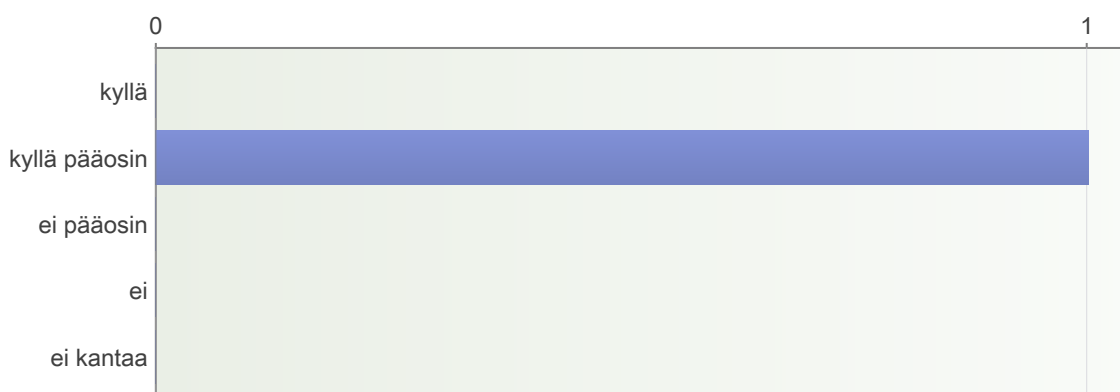

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

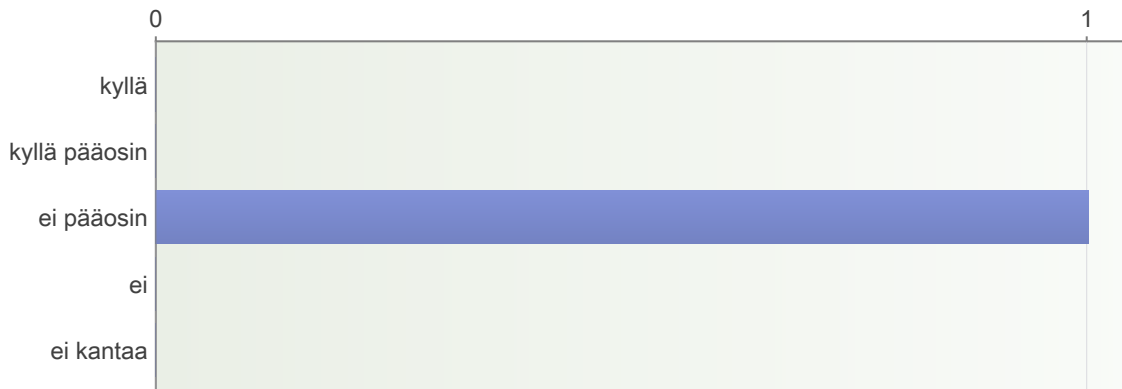
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

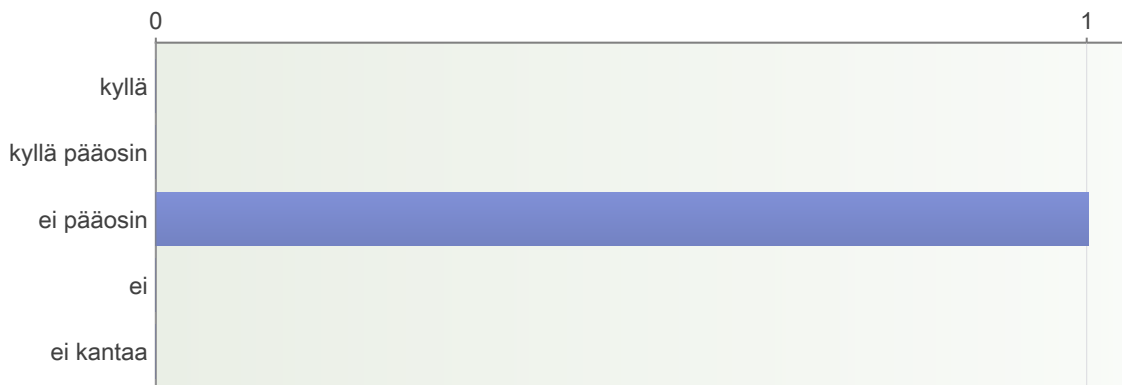
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelutarvetta on erittäin hankala tarkasti ennustaa ja määrittellä, lähes mahdotonta. Sote-keskuksen kiinteä maksuosuus tähän yhdistettynä on varsin haasteellista.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

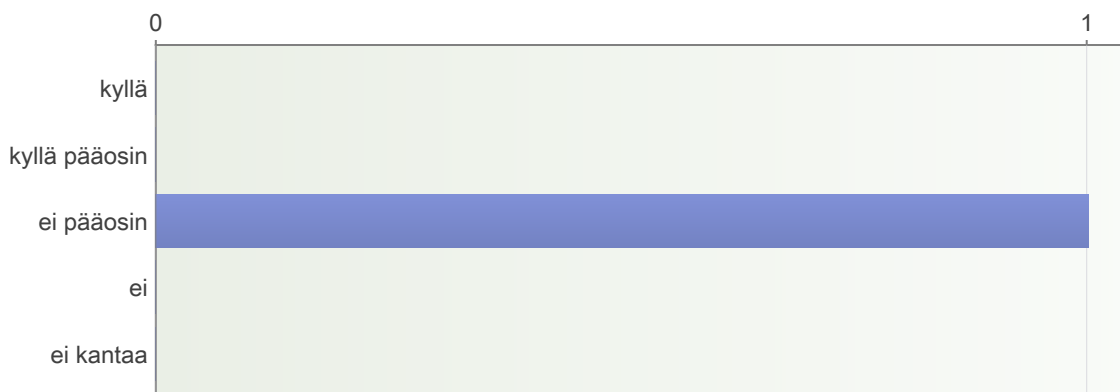

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

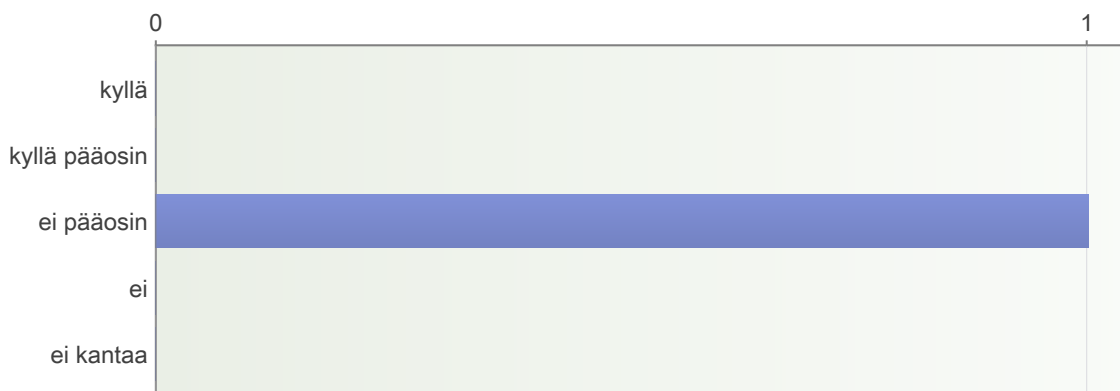
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksen sote-keskus on eri asemassa kuin yksityinen toimija, joka on rakentanut palvelutuotantonsa markkinaehtoiseksi jo aikaisemmin. Julkiselle toimijalle ei tämä ole edes käytännössä täysin mahdollista, koska tehtävät ovat erilaiset.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

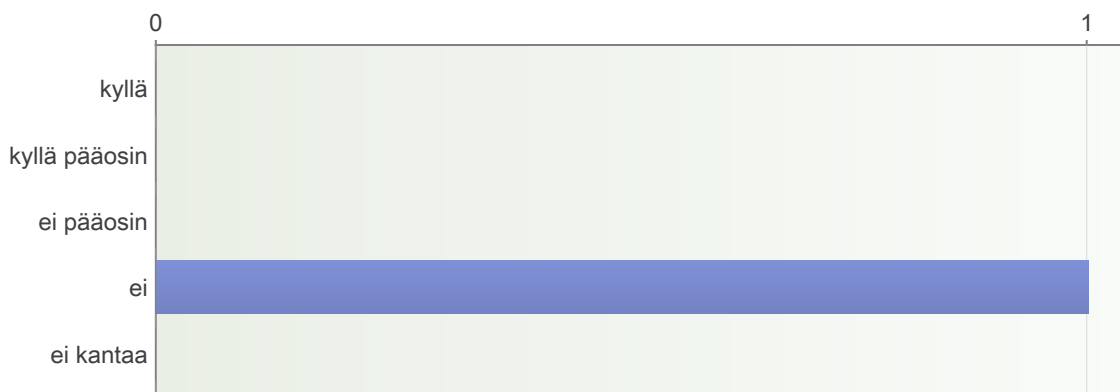

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

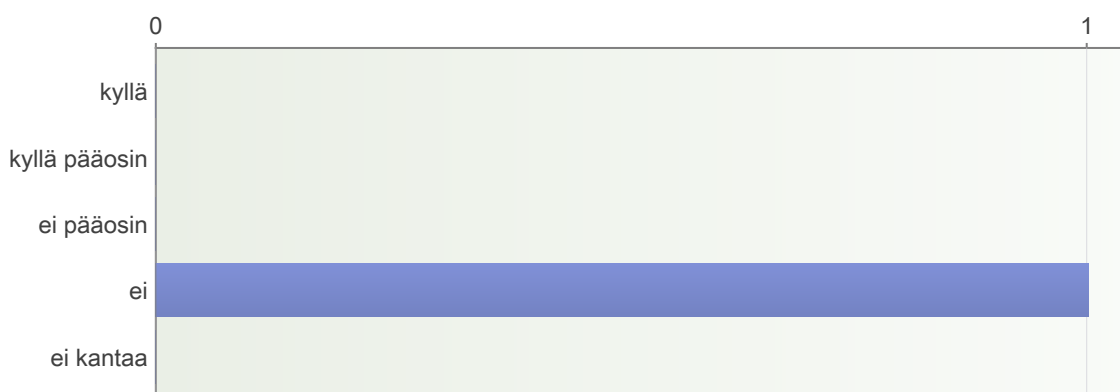

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

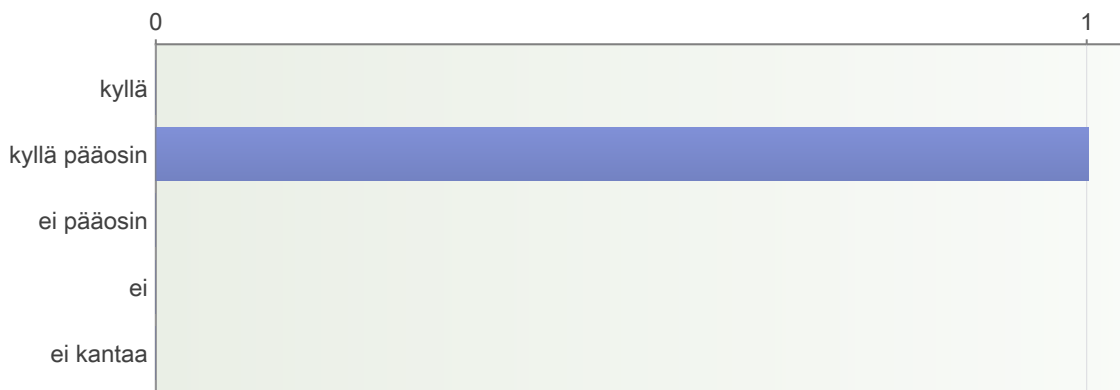

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

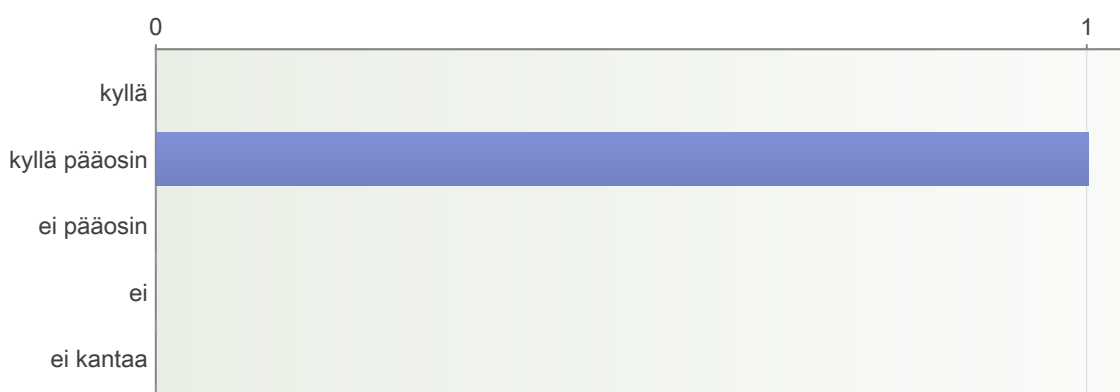

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

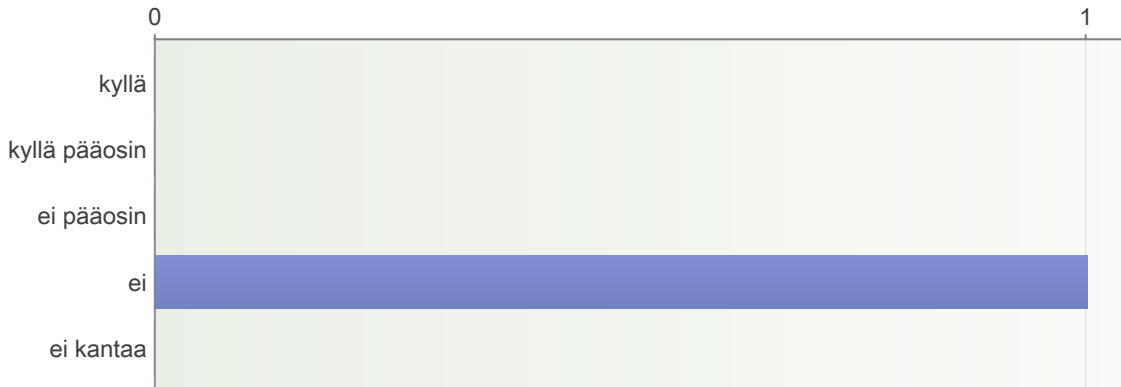

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksessa on huomattavan paljon epävarmuus- ja riskitekijöitä, joita ei selvästikään ole ehditty arvioimaan riittäväällä tarkkuudella eikä perusteellisesti.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus muuttaa myös nykyistä organisaatorakennetta oleellisesti entisten sairaanhoitopiirien lakkautuessa. Tältä osin nykyisten organisaatioiden asema on hyvin tiedossa. Uudistuksessa on suuri riski erityisesti erikoissairaanhoidon palveluille asiakassetelin toteutuessa suunnitellulla tavalla. Riski voi realisoitua jopa siten, että päivystystoiminta vaarantuu alueella.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä säädettävän lain (HE 15/2017 vp.) 52 §:n mukaan maakunnalla on velvollisuus varautua yhteistyössä alueensa kuntien kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteitä edellyttäviin häiriötilanteisiin ja suuronnettomuuksiin normaalioloissa ja poikkeusoloissa. Varautumista edellyttäviä häiriötilanteita ovat esimerkiksi myrskyt ja tulvat, väkivalta- ja terroristilanteet, säteilyvaaratilanteet, epidemiat, vedenjakelun häiriöt tai maksu- ja muiden tietojärjestelmien häiriöt. Häiriötilanteet voivat olla luonteelta äkillisiä ja niihin tulee varautua ennalta yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Järjestämislain 52.2 §:n perusteella Maakunnan on varmistettava varautumissuunnittelun avulla palvelujen jatkuvuus myös silloin kun palveluja hankintaa yksityisiltä palvelun tuottajilta tai palvelusetelillä. Tämä voidaan tehdä palvelun tuottajien kanssa tehtäviin sopimuksiin asetettavilla ehdoilla. Mitä laajempaa yksityisten palvelujen käyttö on, sitä tärkeämpää on niiden kapasiteetin ja palvelujen huomioon ottaminen valmiussuunnittelussa.

Sosterin ja Etelä-Savon maakunnan käsityksen mukaan valinnanvapauslain 36 §:ssä olisi oltava

viittausmääräys järjestämislain 52 §:ään siten, että maakunnan ja maakunnan liikelaitoksen yhteensovittamisvastuuta korostettaisiin myös varautumisen osalta, ja toisaalta palveluntuottajille olisi velvollisuus osallistua valmiussuunnitteluun ja toimintaan häiriötilanteissa ja suuronnettomuuksissa normaalioloissa ja poikkeusoloissa.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.